

ZAMONAVIY STRATEGIK REJALAR ISHLAB CHIQUISHDA SUN'IIY INTELLEKTNING AHAMIYATI

Niyatov Navruzbek Zarifovich

SamISI, "Menejment" kafedrasida assistenti,

[e-mail: niyatovnavruzbek@gmail.com](mailto:niyatovnavruzbek@gmail.com)

Tursunboyev Muhammad Baxodir o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti MN-324-guruh talabasi

Ismatov Feruz Ikrom o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti MN-324-guruh talabasi

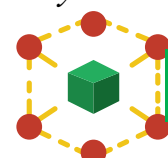
Annatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy strategik rejalashtirish jarayonida sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. AI yordamida ma'lumotlarni chuqur tahlil qilish, kelajakni prognozlash va strategik qarorlar qabul qilish imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellektdan foydalanish korxonalarining ish samaradorligi va bozorlardagi raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi.

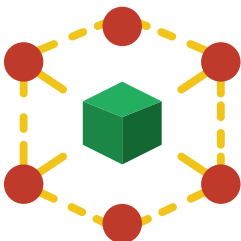
Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, strategik rejalashtirish, raqamli iqtisodiyot, boshqaruv, prognozlash, innovatsiya.

Annotation. This article analyzes the role and importance of artificial intelligence (AI) technologies in the process of modern strategic planning. The possibilities of deep data analysis, forecasting future trends, and making strategic decisions using AI are highlighted. The research results show that the use of artificial intelligence significantly increases the operational efficiency of enterprises and their competitiveness in the market.

Keywords: artificial intelligence, strategic planning, digital economy, management, forecasting, innovation.

Аннотация. В данной статье анализируются роль и значение технологий искусственного интеллекта (ИИ) в процессе современного стратегического планирования. Рассматриваются возможности глубокого анализа данных, прогнозирования будущих тенденций и принятия стратегических решений с использованием ИИ. Результаты

исследования показывают, что применение искусственного интеллекта значительно повышает эффективность деятельности предприятий и их конкурентоспособность на рынке.

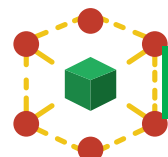
Ключевые слова: *искусственный интеллект, стратегическое планирование, цифровая экономика, управление, прогнозирование, инновации.*

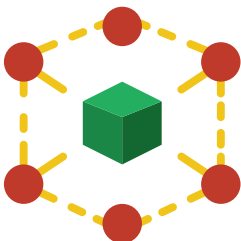
Кирish qismi. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida strategik rejalashtirish har qanday tashkilot faoliyatini boshqarishning eng muhim vositasi bo'lib xizmat qiladi. Bugungi kunda bozor konyunkturasining tez o'zgarishi, global raqobatning kuchayishi va texnologik taraqqiyotning shiddati rahbarlardan strategik qarorlar sifatini yangi bosqichga olib chiqishni talab etmoqda. Aynan shu nuqtada sun'iy intellekt (AI) texnologiyalari strategik boshqaruvni takomillashtirishning asosiy drayveriga aylanmoqda. Sun'iy intellekt oddiy inson imkoniyatlaridan yuqori bo'lgan katta hajmdagi ma'lumotlarni (Big Data) soniyalar ichida qayta ishlash, yashirin tendensiyalarni aniqlash va eng maqbul harakatlar strategiyasini ishlab chiqish imkonini beradi. O'zbekiston iqtisodiyotining raqamli transformatsiyalashuv jarayonida ham sun'iy intellektdan foydalanish korxonalar uchun strategik zaruriyatga aylanib bormoqda.

Asosiy qism.

Adabiyotlar tahlili Ilmiy nuqtai nazardan strategik rejalashtirish va sun'iy intellekt integratsiyasi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Xususan, M. Porter strategik boshqaruv nazariyasida raqobat ustunligini ta'minlashda aniq rejalarining ahamiyatini asoslagan bo'lsa, bugungi kunda ushbu "aniqlik" aynan AI algoritmlari orqali ta'minlanmoqda.[1] E. Brinjolfsson va A. Makafi kabi tadqiqotchilar raqamli texnologiyalar iqtisodiy samaradorlikni bir necha barobar oshirishini ilmiy isbotlaganlar.[2] Mahalliy olimlardan S. Qosimov va A. Abdullayevlar ham raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimlarini modernizatsiya qilish, xususan, sun'iy intellektni joriy etish korxonalar rivojlanishining hal qiluvchi omili ekanligini ta'kidlaydilar.[3],[4] Ushbu qarashlar shuni tasdiqlaydiki, sun'iy intellekt an'anaviy strategik rejalashtirishni sub'ektiv yondashuvdan ob'ektiv, ma'lumotlarga asoslangan modelga o'tkazmoqda.

An'anaviy rejalashtirishda qarorlar ko'pincha insonning shaxsiy tajribasi va cheklangan ma'lumotlariga tayangan bo'lsa, sun'iy intellekt bu jarayonni tubdan o'zgartiradi. AI yordamida korxonalar real vaqt rejimida bozor holatini kuzatishi, mijozlar xatti-harakatlarini tahlil qilishi va raqobatchilarning keyingi qadamlarini bashorat qilishi mumkin. Masalan, tizim kelajakdagi talabni,

narx o'zgarishlarini va bozor tendensiyalarini oldindan aniqlash orqali risklarni kamaytirishga xizmat qiladi. Shuningdek, AI resurslarni (moliyaviy, xomashyo, inson resurslari) eng samarali nuqtalarga yo'naltirishda ham muhim rol o'ynaydi. Bu esa operatsion xarajatlarni qisqartirib, sof foydaning oshishiga olib keladi. Biroq, sun'iy intellektni joriy etish yuqori texnologik xarajatlar va malakali kadrlar yetishmasligi kabi muammolar bilan ham bog'liq. Shu sababli, korxonalar AI tizimlarini bosqichma-bosqich va puxta ishlab chiqilgan kiberxavfsizlik strategiyasi asosida tatbiq etishlari lozim.

Xulosa va takliflar

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt zamonaviy strategik rejalashtirishning ajralmas va eng samarali qismidir. Kelajakda raqobatbardoshlikni saqlab qolishni istagan korxonalar AI asosidagi tahliliy tizimlarni joriy etishlari, Big Data imkoniyatlaridan keng foydalanishlari va mutaxassislar malakasini muntazam oshirib borishlari zarur. Bu nafaqat boshqaruv qarorlarining sifatini oshiradi, balki korxonaning global bozorlardagi barqaror o'rnini ta'minlaydi.

Aniq amaliy takliflar:

1. Korxonalarda AI asosidagi analitik tizimlarni joriy etish orqali strategik qarorlar qabul qilish sifatini oshirish.
2. Strategik rejalashtirishda Big Data va prognozlash modellaridan majburiy foydalanishni yo'lga qo'yish.
3. Sun'iy intellekt sohasida malakali mutaxassislarni tayyorlash va qayta tayyorlash dasturlarini kengaytirish.
4. Ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash uchun zamonaviy kiberxavfsizlik tizimlarini joriy etish.
5. Korxonalarda AI texnologiyalarini joriy etish bo'yicha bosqichma-bosqich strategiya ishlab chiqish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Porter M.E. Competitive Advantage, 1985.
2. Brinjolffsson E., McAfee A. The Second Machine Age, 2014.
3. Qosimov S. Raqamli iqtisodiyot va boshqaruv tizimlari, 2019.
4. Abdullayev A.A. Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv samaradorligi, 2021.
5. Xolmatova M.Sh. Korporativ boshqaruv va innovatsiyalar, 2020.

